1893 80 років 1973
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 6-го ГРУДНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, DECEMBER 6, 1973 No. 222. VOL. LXXX.

Витрати на оборону в ЗСА постійно меншають, твердить д-р Михайло Яримович в „Н.Й. Таймсі"

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" з 5 грудня опублікувала статтю нашого науковця з молодшого покоління, д-ра Михайла Яримовича, який займає становище головного науковця Американських повітряних збройних сил, на тему витрат на оборонні наукові досліди в ЗСА. Д-р М. Яримович у противагу до досить поширених в країні тверджень доказує, що в ЗСА ці витрати з року на рік меншають, не зважаючи на це, що у світі не заіснувала така ситуація, яка дозволяла б на заспокоєння. На базі статистичних даних щодо бюджетного розподілу витрат на окремі цілі, д-р М. Яримович доказує, що в той час, коли на деяких ділянках зріст видатків збільшився вдвоє або навіть втроє, то витрати на оборону зросли всього на 58%, рахуючи актуальну вартість доляра. В ніякому випадку витрати на оборону не переважають в бюджеті, коли йдеться про публічні витрати в загальному. Коли ж йдеться про досліди на відтинку оборони, то ситуація представляється набагато гірше, —

д-р Михайло Яримовиг

твердить д-р М. Яримович, вказуючи, що „досліди і розвиток, пов'язані з обороною, є менші щодо реальної вартости в 1973 році, як були в 1958 році, чи в будь-якому році після того". Завданням військових дослідів на сучасному етапі є забезпечити найважливішу мету американської політики, а саме американську перевагу на відтинку оборонних засобів та стратегічної зброї на далеку віддаль.

Михайло Голинський, світової слави оперовий співак, помер в Едмонтоні

Едмонтон, Канада. (мх)— Минулої суботи, 1-го грудня, тут в лікарні Дженерал Госпіталь помер на 78-му році життя світової слави український оперовий співак — героїчний тенор, якого часто називали „українським Карузо", св. п. Михайло Голинський. В лікарні він перебував у непритомному стані від 13-го листопада після виливу крови в мозку. Похорон був заповіджений на четвер, 6-го грудня, на цвинтар св. Михаїла в Едмонтоні. Михайло Голинський народився в Західній Україні в 1895-му році, в роках 1925-26 був солістом польських опер, а в роках 1927 до 1930 солістом державних оперних театрів в Києві, Одесі і Харкові, опісля виступав з численними концертами в багатьох містах Европи й опісля Америки і Канади, відбувши чотири концертові турне по всіх більших містах цих країн.

Відкриють будинок Філії Українського Католицького Університету

Чикаго. — В неділю, 9-го грудня ц. р. тут відбудеться святочне відкриття і посвячення будинку філії та відзначення 10-ліття Українського Католицького Університету в Римі. Після акту посвячення о год. 12.30 буде обід-перекуска та святкова сесія в авдиторії собору св. Володимира і Ольги. Бажаючих взяти участь в урочистостях посвячення філії УКУ просять голоситись на числа телефонів: 486-7303 або 235-9007. Дирекція Т-ва „Свята Софія" і філії УКУ додатково повідомляють, що в п'ятницю, 7 грудня ц. р. о год. 7-ій вечора в приміщенні філії (2305 захід Супіріор вулиця) проф. Василь Лев, декан УКУ, виголосить доповідь на тему: „Наша літургічна мова: її історія і сучасний стан".

Ню Йорк цієї суботи відзначить ювілейним бенкетом 80-ліття „Свободи"

Ню Йорк. Цієї суботи, 8-го грудня, відбудеться тут в залі УНДому ювілейний бенкет, що його влаштовує для відзначення 80-річчя „Свободи" Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Ню Йорку та околиці. В мистецькій програмі бенкету виступить Ансамбль Бандуристів хору „Думка" під керівництвом о. О. Кіндзерявого-Пастухова, солістка Лярисса Маґун при фортепіяновому супроводі Калини Чічки-Андрієнко та фейлетоніст Ікер — Іван Керницький. Святочну промову виголосить ред. А. Драган. Участь у бенкеті, який почнеться о год. 7.30 вечором, заповіли вже численні представники українських установ та організацій, як також Відділів УНСоюзу метрополії Ню Йорку-Ню Джерзі.

Цієї неділі посвячення прапору і бенкет Відділу УНС у Пассейку

Пассейк, Н. Дж. (ВМ). — Цієї неділі, 9-го грудня, тут відбудеться посвячення прапору із цієї нагоди бенкет 42-го Відділу Українського Народного Союзу ім. Т. Шевченка. Посвячення прапору відбудеться в українській католицькій церкві св. о. Миколая при 214 Президент вулиці о год. 12-ій вполудне, а святочний бенкет о год. 2-ій по полудні в приміщеннях Української Централі з участю головного предсідника УНС Йосипа Лисогора. В мистецькій частині програми бенкету беруть участь танцювальна група місцевого Осередку СУМА під керівництвом Володимира Курчинюка та оркестра СУМА під диригентурою Ярослава Костишина, пластовий хор місцевої Станиці під керівництвом Андрія Фарміги, пластовий гурток танцюристів під проводом Романа Стеткевича, піяністка Марта Шраменко та соліст Володимир Пеленський. Будуть привітання від організацій. Майстром церемонії буде Василь Мочула. Зголошення на бенкет приймають П. Головачук (тел. 478-8347) та В. Марущак (тел. 546-6787).

Президент покликав Вілляма Саймона на голову Енергетичного Управління

Вашингтон. — У вівторок, 4-го грудня, президент Ніксон назначив Вілляма Саймона, заступника секретаря скарбу, на голову Федерального Енергетичного Управління. Ця нова „супер-агенція" контролюватиме всі федеральні установи, зв'язані з питаннями пального. Зараз після того, як Президент офіційно проголосив, що назначує Саймона на цей пост, новий голова Федерального Енергетичного Управління відбув пресову конференцію, під час якої заявив, що Уряд мусить до кінця цього місяця рішити, чи встановляти раціонування бензини, чи застосувати інші засоби, щоб заощадити цей рід пального. Він натякнув, що Уряд може застосувати комбінацію трьох методів, а саме раціонування, встановлення вищих цін на бензину та підвищення податків. Під час цієї пресової конференції Саймон також сказав, що Уряд на днях оголосить підвишку на ціни оливи для огрівання. Ця підвишка може виносити 2-3 центи на ґальон, або 10 відсотків понад теперішній рівень. Саймон також заявив, що хотів би, щоб через Аляску був збудований не один, а два нафтопроводи. Як відомо, 16-го листопада ц. р. президент Ніксон підписав закон, який дозволяє конструкцію нафтопроводу з північної частини Аляски, де є великі поклади нафти, до південного портового міста Вальдез. З Вальдезу нафта була б перевезена до рафінерій в Каліфорнії та Орегоні нафтоналивними суднами. Саймон перебрав пост голови Енергетичного Управління після того, як у понеділок, 3-го грудня, зрезиґнував зі свого посту головного дорадника Президента в справах енергії Джон Лав, який був головою Бюра Енергетичної Політики при Білому Домі. Разом з Лавом зрезиґнував його заступник Чарлз ДіБона. Деякі їхні співробітники твердили, що вони зрезиґнували, бо не погоджувалися з президентом Ніксоном, який рішив передати деякі функції Бюра Енергетичної Політики новій установі, Федеральному Енергетичному Управлінню, Джон Лав заявив кореспондентові газети „Денвер Пост", що не має охоти залишатися у Вашингтоні на „непотрібному пості", а воліє повернутися до Кольорадо й відновити свою адвокатську практику. Лав — це колишній губернатор Кольорадо.

Інші співпрацівники Лава твердили, що він не зрезиґнував добровільно, а був змушений це зробити, бо не погоджувався зі секретарем скарбу Джорджом Шулцом щодо раціонування бензини. Лав наполягав на тому, що конечно треба запровадити раціонування бензини, а Шулц вважає, що можна змусити власників авт заощаджувати бензину встановленням вищих податків на цей рід пального. Шулц твердить, що раціонування повинно бути застосоване тільки „в крайньому випадку".

Палата проголосувала 55 миль на годину як максимальну швидкість на шляхах ЗСА

Вашингтон. — У понеділок, 3-го грудня, Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт, згідно з яким всі стейти мали б встановити 55 миль на годину як максимальну швидкість для автомобілів, автобусів і вантажних авт. Тепер законопроєкт піде до Сенату, який раніше проголосував, щоб надати Президентові повновласті встановляти максимальні швидкості на шляхах країни. Обниження максимальних швидкостей повинно допомогти в заощадженню бензини. Згідно з законопроєктом Палати, стейти, які не встановили б цієї максимальної швидкости до 60 днів після підписання закону Президентом, були б покарані тим, що не одержали б від федерального уряду фондів, призначених на розбудову стейтових доріг. Законопроєкт також передбачає, що стейти могли б встановляти навіть нижчі максимальні швидкості для вантажних авт, а також на менш безпечних дорогах. Максимальна швидкість 55 миль на годину мала б зобов'язувати всіх водіїв автомобілів, автобусів і вантажних авт аж до 30-го червня 1975-го року, або до того часу, коли Президент рішить, що енергетична криза закінчилася.

Сенат схвалив законопроєкт про літній час

Вашингтон. — У вівторок, 4-го грудня, Сенат схвалив законопроєкт, який передбачає встановлення практикованого досі тільки літом часу на одну годину швидше протягом цілого року на найближчі два роки. За законопроєктом голосувало 67 сенаторів, а 10 законодавців голосувало проти нього. Законопроєкт, що є одним із ряду роблених тепер Урядом заходів для поборювання енергетичної кризи, тепер буде переданий спільній комісії обох Палат Конґресу. Ця комісія мусітиме полагодити розбіжності між сенатським проєктом і трохи відмінним проєктом, проголосованим Палатою Репрезентантів 27-го листопада.

Згідно зі сенатським проєктом, в 4-ту неділю після його підписання Президентом о г. 2-ій рано вказівки годинників у більшості країни були б пересунені на одну годину вперед. Натомість проєкт Палати Репрезентантів пропонує, щоб зміна часу була введена в першу неділю, яка припадала б не менше як 15 днів після підписання проєкту президентом Ніксоном.

Ніколай Чауческу намагається дістати американську економічну і технічну допомогу

Вашингтон. — Дев'ятиденна офіційна візита румунського президента і лідера Румунської Комуністичної Партії Ніколая Чаушеску в ЗСА, що почалася 4 грудня, має на меті дістати можливо найбільшу економічну і технічну та фінансову допомогу від американського уряду і приватних американських бизнесових кіл, щоб в цей спосіб стимулювати розвиток румунського народного господарства. Упродовж перших двох днів перебування в ЗСА президент Чаушеску мав розмови з президентом Ніксоном, державним секретарем Генрі Кіссінджером, представниками Інтернаціонального Монетарного Фонду і членами Торговельної Палати З'єдинених Стейтів. У висліді розмов між ЗСА та Румунією підписано ряд договорів про співпрацю на різних ділянках та про торговельний обмін. З Вашингтону Чаушеску виїхав до Огайо, де переговорюватиме в справі закупу машин, а відтак відвідає Тексас, Люїзіяну, Флориду та Коннектикат. У всіх цих стейтах він вестиме розмови з місцевими фірмами в справі ділових зв'язків з Румунією.

„Фрідом Гавз" відзначив боротьбу 15 дисидентів в СССР

Ню Йорк. — Газета „Дейлі Нюз" з 5 грудня опублікувала повідомлення про те, що установа „Фрідом Гавз" передала 4 грудня річні „Нагороди свободи" для 15 совєтських дисидентів, які змагаються за пошанування основних прав людини в СССР. Нагороди від імени дисидентів одержав на церемонії в готелі Коммодор професор Александер Єсенін - Волпін, колишній совєтський громадянин, який упродовж п'яти років сам перебував у совєтських тюрмах і концтаборах, а тепер проживає в ЗСА. Вручення нагород перевів кол. американський прокуратор Вітні Н. Сеймур мол. Між учасниками на церемонії був також кол. американський амбасадор в СССР Джекоб Бім. Імен нагороджених не названо.

Працівник радіо „Свобода" втік до Москви

Москва. Газета „Известия" з 4-го грудня опублікувала інформацію про те, що до Москви прибув як втікач з Мюнхену в Західній Німеччині Ю. М. Марін, колишній працівник радіостанції „Свобода" і заповів, що „розкриє всі таємниці" протисовєтської діяльности цієї радіостанції. Газета підкреслює, що Марін має „чимало інформацій про підривну діяльність" радіостанції, яка, за визначенням газети, є „осередком ідеологічної диверсії, фабрикування наклепницького матеріялу про життя нашої країни й інших соціялістичних держав". Як інформують „Известия", Марін виявив бажання не тільки розкрити таємниці „підривної діяльности" радіостанції „Свобода", але також розкрити її зв'язки з розвідочною службою деяких західніх держав.

Зиновія Франко засуджує СКВУ

Київ. — Англомовна секція „Вістей з України", видання Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, з листопада ц. р. опублікувала повний текст заяви внучки Івана Франка Зиновії Франко на тему Світового Конґресу Вільних Українців. Ця її заява була передана київським радіо 3 листопада, тобто якраз тоді, коли в Торонті відбувався Другий СКВУ. Заява опублікована під наголовком „Моя совість каже ні"!

Щодо свого змісту, „заява" З. Франко нічого нового не вносить. В ній наголос покладений на те, що, мовляв, українські „буржуазні націоналісти" за кордоним намагаються протидіяти „розрядці" на міжнародній арені, але їх „карта бита", бо відпруження поширяться, „холодна війна" кінчиться, а з нею і їхня роля „шпигунів" та „диверсантів". Окремо звертає свою увагу З. Франко на ОУН, як „адвоката війни" у світі і на „співпрацю" ОУН з „новими приятелями, сіоністами і маоїстами, з метою продовжувати акти ідеологічної підривної роботи проти країни рад". Франко додає у „заяві", що всіх їх „єднає не тільки націоналістична ідеологія ,але також загальна протирадянська плятформа і авантюрнича політика. З цих причин вони намагаються посіяти національний розбрат і затроїти уми довірливих звичайних людей своєю націоналістичною отрутою". Свою „заяву" З. Франко закінчує запевненням, що всі пляни „буржуазних націоналістів" приречені на загибіль, вони не мають ніякого майбутнього, пропонуючи одночасно всебічну допомогу „соціялістичної совєтської батьківщини" всім „прогресивним силам", які прагнуть дружби з СССР.

УКРАЇНЦІ З ЮҐОСЛАВІЇ ГОСТЮВАЛИ НА БУКОВИНІ

За повідомленням преси в Україні, в першій половині серпня і на початку листопада танцювальна і хорова секції Будинку Культури в Руському Керестурі (Юґославія) відбули турне по Буковинні.

НОВООБРАНА ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ ВІДБУЛА НАРАДИ

Торонто (СКВУ). — В дні 24 листопада ц.р. тут відбулося перше засідання Президії Секретаріяту СКВУ. Присявні на тому засіданні були: о. д-р Василь Кушнір, Микола Плав'юк, Стефанія Савчук, Василь Кирилюк, мґр Юрій Шимко, д-р Франко Мартинюк — члени Президії, д-р Петро Кондра — президент Комітету Українців Канади і ред. Ігнат Білинський, голова Програмової Комісії Другого СКВУ. Засідання було присвячене справам, пов'язаним із закінченням праці Підготовчого Комітету Другого СКВУ. Рішено, що Програмова і Організаційна Комісії мають закінчити свою працю і здати повні звіти, включно з фінансовим розрахунком, до кінця 1973 р. Засідання вирішило відкрити бюро Президії Секретаріяту СКВУ в Торонті, як також рішено відкрити бюро СКВУ в Ню Йорку для справ Комісії Оборони Прав Людини й Інформаційного Центру СКВУ. Адреса Президії Секретаріяту в Торонто: World Congress of Free Ukrainians, 2200 Yonge St., Suite 1701, Toronto, Ontario, Canada M4S 2C6.

В найближчому часі буде проголошений конкурс на пости: екзекутивного директора канцелярії СКВУ (Торонто) та представника бюра СКВУ при ООН (Ню Йорк).

На початку 1974 р. Президія СКВУ почне видавати бюлетень СКВУ в українській мові для інформації про діяльність СКВУ та українських громад у вільному світі, як також окремий бюлетень в чужих мовах для зовнішньої інформації. Намічено плян належного відзначення Свята Державности і Соборности України в січні 1974 р. Вирішено видати всі матеріяли Другого СКВУ, включно з семінарійними доповідями, дискусіями, резолюціями і рекомендаціями світових з'їздів у формі Книги Другого СКВУ. До кінця 1974 р. Президія Секретаріяту зобов'язалася зібрати матеріяли і видати інформаційну брошурку про українців у вільному світі світовими мовами.

В часі Другого СКВУ закінчилась каденція всіх Комісій Секретаріяту СКВУ. Рішено переглянути їхню дотеперішню діяльність і на початку 1974 р. встановити, які Комісії будуть діяти в цій каденції Президії Секретаріяту СКВУ. З метою посилення їхньої дії рішено нав'язати контакт з проводами всіх рад при СКВУ.

Продискутовано фінансову ситуацію Секретаріяту СКВУ. У висліді успішного Другого СКВУ є фінансові засоби на започаткування праці Президії Секретаріяту СКВУ. Рішено, одначе, у зв'язку з постановами Другого СКВУ, поширити дотеперішню систему здобуття фінансових засобів і таким способом забезпечити виконання річного бюджету в сумі 100,000.00 дол., ухваленого Другим СКВУ.

Президія Секретаріяту СКВУ відмітила велику ролю Українських Церков на Другому СКВУ і дуже чисельну участь делегатів з усіх країн українського поселення у вільному світі. Крім них в Другому СКВУ взяло участь багато почесних гостей українського і неукраїнського світу. Їхня участь причинилася до великого успіху Конґресу. Нав'язані з ними зв'язки дали позитивні вияви вже негайно після закінчення Другого СКВУ і в цьому напрямі Президія Секретаріяту СКВУ продовжуватиме і в майбутньому свою діяльність.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

Д-Р АТАНАС ФІҐОЛЬ ВИСТУПИТЬ З ДОПОВІДДЮ НА СТУДІЙНОМУ СЕМІНАРІ

Конгрес Української Вільної Політичної Думки, тимчасовий секретаріят в ЗСА, влаштовує в суботу, 8-го грудня о год. 6-й в Літературно - Мистецькому Клюбі (149 2-га евеня) в Ню Йорку — студійний семінар, на якому д-р Атанас Фіґоль, голова тимчасового секретаріяту КУВПД в Мюнхені, виголосить доповідь на тему: „Проблеми української діяспори на тлі II СКВУ".

ДВІ ДОПОВІДІ В НЮАРКУ-ІРВІНҐТОНІ

Товариство за патріярхальний устрій УКЦеркви Відділ в Нюарку - Ірвінґтоні влаштовує в суботу, 8-го грудня 1973 р. о год. 7-ій вечора в залі „Чорноморської Січі" при 680 Сенфорд евеню дві інформаційні доповіді. Доповідачами будуть голова Ради Мирян д-р М. Барусевич і представник Світового Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦ Д. Кузик. Доповідачі докладно зреферують останню поїздку до Риму та події, що заіснували в УКЦеркві на шляху до завершення її Патріярхатом.

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в суботу, 8,го грудня 1973 р. о 3-ій годині дня в Будинку Академії (206 захід 100-та вулиця) в Ню Йорку пленарну конференцію. В програмі: Василь Омельченко — відкриття і Кость Варварів — доповідь „Універсальна деклярація прав людини; з перспективи 25-ліття".

ЮВІЛЕЙ „УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА"

В неділю, 9го грудня ц. р. о год. 3-ій по полудні в приміщенні Українського Інституту Америки (2 схід 79-та вулиця) в Ню Йорку організації ОДВУ, „Зарево" і Український Золотий Хрест організують ювілейну зустріч для відзначення „Українського слова", тижневика, що виходить в Парижі. На зустрічі виступатимуть: голова ПУН Олег Штуль-Жданович, д-р Галина Лащенко й інж. Степан Процюк.

СХОДИНИ МИРЯН В НЮ ЙОРКУ

Відділ Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦеркви в Ню Йорку влаштовує в неділю, 9-го грудня ц. р. в залі Українського Народного Дому (142 2-га евеня) о год. 1-ій по полудні сходини мирян. Учасники поїздки до Риму бажають поділитися своїми враженнями з побуту в Римі та поінформувати про останні події в УКЦеркві та перебіг Шостого Синоду.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА В ЧИКАГО

Союз Українок Америки — Відділ 29 у Чикаго організує від 7-9 грудня ц. р. в Ґалерії Товариства „Лева" — мистецьку виставку, в якій беруть участь Тетяна Т. Баюк — акварeля, акрилик, ґваш; Олександра Дяченко - Кочман — керамічні твори; Оксана Теодорович — емаль і мозаїка. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 7-го грудня о год. 8-й вечора. В суботу виставка буде відкрита від год. 10-8 вечора, а в неділю від 10-7-ї вечора. Організатори запрошують всіх оглянути виставку.

УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ ВІДЗНАЧАТЬ 100-РІЧЧЯ НТШ ЮВІЛЕЙНИМ КОНЦЕРТОМ В НЮ ЙОРКУ ЦІЄЇ НЕДІЛІ

Ню Йорк. — Завершенням численних імпрез, що відбулися протягом цього року в багатьох місцевостях ЗСА і Канади для відзначення 100-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка, буде великий Ювілейний Концерт, що його влаштовують українські мистці, під протекторатом Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій в Ню Йорку в найближчу неділю, 9-го грудня, о год. 5-ій по полудні в залі Фешин Інституту при 24-ій вулиці. Концерт попередить вступним словом проф. д-р Василь Ленцик, а в програмі концерту виступлять мішаний хор „Думка" під диригентурою д-ра Ігоря Соневицького та відомі наші передові співаки і солісти: Марія Лисогір з Н.Й. Сіті Опери, Андрій Добрянський з Метрополітальної Опери при фортепіяновому акомпаніяменті д-ра І. Соневицького, піяністка Юліяна Осінчук та Христина Сливоцька. Прибуток з цього концерту призначений на Фонд НТШ.

Мішаний хор „Думка"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Велика шкода

В теперішній міжнародній ситуації важко було б уявити собі більшу і дошкульнішу шкоду для вільного світу, як припинення, чи хоч би тільки послаблення найбільш ефектовного способу і засобу обміну між людьми і народами вістками та ідеями, що дають радіомовлення.

У цьому відношенні останні повідомлення про дуже поважні скорочення, майже ліквідацію таких могутніх засобів власне „вільного обміну вістками й ідеями", як „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода" це направду і в кожному відношенні більше ніж сумна і зла вістка.

Очевидно що ці радіопрограми це далекі від того, що можна б назвати засобом вповні вільного „обміну вістками й ідеями", вони також рахуються з всілякими внутрішніми й зовнішніми „обставинами", але тим не менше вони дають куди більші можливості й нагоду знайомити людей в совєтській тюрмі народів з подіями та ідеями, про які вони в інший спосіб не можуть довідатися. Тому вони й були головним прицілом безлічі всіляких атак як совєтської пропаганди, так і совєтської підривної дипломатії. Теперішні скорочення і обмеження тих радіомовлень це достоменно те, чого собі кремлівські поневолювачі бажають.

За причину останніх скорочень в „Радіо Вільна Европа" і „Радіо Свобода" подається недостачу фондів, погіршену ще упадком вартости доляра. Це ніяка причина і ніяке вияснення. Якщо Америка може собі позволити видавати мільйони і мільйони долярів на висилку живих людей на іншу мертву плянету чи мертвих ракет в космос, то яке виправдання може мати обмеження висилки етером вільного слова і вільної думки у придушений народовбивчою комуністичною системою величезний обшир нашої плянети, що має вітальну вартість для її майбутнього.

Можна сподіватись і очікувати, що американський нарід скаже у цій справі своє слово. Тим часом, нам треба не тільки думати, але й вже починати конкретні заходи, щоб в інший спосіб та власними засобами забезпечити наш нарід в поневоленій Україні постійним допливом вільного слова і вільної думки. В цій справі вже дещо зроблено, а Другий Світовий Конґрес Вільних Українців виніс дуже конкретну резолюцію, доручаючи своєму новообраному Секретаріятові подбати про Інформаційний Осередок, який включав би також і радіомовлення в Україну. В теперішніх обставинах здійснення цієї резолюції повинно б бути одною з найперших завдань в плянї діяльности Секретаріяту СКВУ.

„Наукове" виправдування русифікації

На сторінках журналу „Мовознавство" за вересень-жовтень ц. р. появилася стаття відомого оборонця теорії „двох рідних мов" в Україні, академіка І. К. Білодіда, який одночасно є редактором цього журналу, на тему „Мова й ідеологічна боротьба". Проблема розгортання ідеологічної боротьби в період т. зв. відпруження у міжнародних взаєминах — сьогодні актуальна в СССР і не диво, що нею зайнявся також Білодід, з'ясовуючи її з позицій, так би сказати, філологічних. Засадничо, однак, завданням, що його поставив перед собою цей типовий вислужник Москви, це „науково" обґрунтувати русифікацію, під якою задихається сьогодні український народ.

І. Білодід у цьому намаганні не вагається фальшувати Шевченка, Франка, Лесю Українку, Коцюбинського, пишучи, що всі вони, як і „інші майстри українського художнього і публіцистичного слова", тільки й те робили, що вели боротьбу „проти буржуазно - націоналістичних настанов щодо розвитку української мови, „відрубности" цього процесу і т. ін., удосконалювали і розбудовували українську літературну мову у тісних зв'язках із розвитком братньої російської мови, з використанням цінностей інших мов".

Намагання розвивати рідну мову за власними, а не накиненими чужими приписами і формами, Білодід окреслює тенденціями „до архаїзації, примітивізму", як спробу „спрямувати її розвиток на шляхи „відрубности" від розвитку російської мови і всіх мов соціялістичних націй СРСР". Розвиток мови будь-якої нації в СССР має відбуватися згідно з „вченням Леніна" і відповідно до ленінської національної політики КПРС", яка, мовляв, забезпечує „рівноправність у розвитку всіх мов соціялістичних націй і народностей СРСР".

Найважливішим в цьому є уточнення, що його зробив Білодід, „пояснюючи" й „інтерпретуючи" для українського читача „ленінську національну політику". Це уточнення є безумовно засадничого порядку бо віддзеркалює шлях, на якому проводиться русифікацію національних мов народів в СССР. Білодід пише:

„Російська мова за добровільним вибором багатонаціональної сім'ї народів стала мовою міжнаціонального спілкування, другою рідною мовою цих народів, що надає творчу допомогу всім національним мовам народів СРСР. У практиці радянського соціялістичного життя встановилася гармонійна двомовність, тобто вільне паралельне вживання рідної національної мови і мови міжнаціонального спілкування — російської мови, при чому цей характер білінгвізму забезпечує вживання обох мов у всіх сферах життя — державно-політичній, виробничій, в науці, освіті, культурі, в побуті. Ці настанови щодо розвитку національних мов, ролі російської мови як мови міжнаціонального спілкування, відображені в програмі КПРС, є реалізацією ленінської національної політики".

До такого уточнення, очевидно, нічого додавати не потрібно. Воно все вияснює і „обґрунтовує".

Протижидівська кампанія в СССР триває

Лондон. — Президент жидівської організації в Англії, С. Фішер, звернув увагу англійським кореспондентам, на щораз сильніший тиск Москви на тих осіб жидівського походження, які стараються виїхати з СССР. Фішер підмітив, що він має переконуючі інформації про підготовку КГБ до нових протижидівських акцій. Такі акції повинні бути переведені по цілому СССР, а головно в тих місцевостях і більших містах, де живуть жиди. Крім того заплановано ряд показових процесів проти осіб, що внесли подання на виїзд до Ізраїля.

Степан Куропась

УНСОЮЗ І СТАРШІ СОЮЗОВЦІ

Річне засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу в травні ц. р. на Союзівці покликало до життя ще одну комісію — Комісію старших віком членів. Тому, що в засіданні брало участь 6 почесних членів Головного Уряду, рішено всіх їх включити в склад цієї Комісії. Почесні члени це ті, яких остання Конвенція післала на пенсію — без пенсії, крім Романа Слободяна, що таку пенсію зі Союзу має.

Почесні члени розібрали між собою уряди. Іван Іванчук став предсідником, Марія Демидчук - Чучман заступницею, Степан Куропась секретарем, а Вол. Дідик касиром, бо можуть колись завестися у нас гроші. Роман Слободян і Микола Давискиба члени уряду без теки.

Що має робити Комісія для старших союзовців не знає ні Союз, ні Комісія. Федеральний Уряд теж не знав, що робити в тому напрямі, не знав навіть президент Ніксон, хоч відкрив, що таких сеньйорів є в ЗСА 22 мільйони. Щоб розв'язати справу, президент Ніксон скликав дві т. зв. Конференції Білого Дому, і хай ті конференції кажуть, що вони від Уряду ЗСА хочуть. На одній з таких конференцій було, на запрошення Президента, трьох українців, всіх членів УНСоюзу, а саме: д-р Антін Жуковський з Північної Дакоти, д-р Володимир Душник з Ню Йорку і інж. Степан Куропась з Чикаґо. Конференції Білого Дому працювали в комісіях цілий тиждень, випрацювали плян і передали його Президентові, щоб знав чого „старці хочуть".

Не інакше може зробити і УНСоюз. Сама союзова Комісія не може виробити пляну, УНСоюз теж не може скликати конференції. Міг би, якби хотів, але на те нема надії з огляду на кошти подорожі на таку конференцію, як теж з огляду на те, що українці не дбають за своїх старших громадян. Навіть Світовий Конґрес Вільних Українців не промовив в їх справі одного слова. Був час на позакулісову боротьбу за уряди, але за восьму частину всієї української спільноти у світі ані чичирк. Молодь нарікає і ставить домагання, демонструє, кричить і має право ставити вимоги до батьків народу. Але старші громадяни цього робити не можуть. Їм „не випадає", їх голос слабий, їм голосу не дають, бо вже наперед було узгіднено, хто може говорити, а хто кричати. Навіть українським ветеранам СКВУ не дав нагоди покликати окрему комісію. Д-р Іван Козак, делеґат ОбВУА, домагався панелю. Відповідь: ми такого не передбачали, не узгіднено. Я теж був делеґатом ОбВУА і не мав чим похвалитися по повороті з Конґресу.

Ну, але вернімо до Батька - Союзу. Перепрошую, що відступив від теми, бо треба було, щоб роз'яснити читачам, яка доля чекає всіх тих, що думають старітися.

Батько - Союз — я певний — не піде і не пішов слідами СКВУ, бо вже створив Комісію і не забороняє панелів старших союзовців. Тому Комісія звертається оцим до старших союзовців, щоб надсилали до Комісії свої поради, свої пляни, свої побажання. Їх голос мусить бути сильний, масовий, але теж такий, щоб вимоги того голосу були реальні і могли бути УНСоюзом здійснені. Більше голосів — більше розуму. Наближається Конвенція УНСоюзу, яка буде у Філядельфії, у „місті братньої любови" і американської Конституції. Надсилайте до Комісії свої пляни. Комісія, мавши пляни, зійдеться перед Конвенцією і випрацює елябoрат, з яким піде на Конвенцію. Екзекутива і Головний Уряд покликали Комісію для старших союзовців і та Комісія хоче чимось для тих людей прислужитися і для них щось здобути. А що здобуде, це буде залежати від них, як теж від конвенційних делеґатів. Вірю, що делеґати обійдуться з членами Комісії і взагалі зі старшими краще, як це сталося в Торонті на СКВУ!

Пишіть до секретаря Комісії:

Stephen Kuropas
3301 N. Newland Avenue
Chicago, Ill. 60634

Уруґвайський уряд заборонив ліві партії

Монтевідео. – Уруґвайський уряд, який є контрольований збройними силами, проголосив Комуністичну партію цієї південноамериканської країни поза законом і заборонив видавання комуністичних газет, „Ель Популяр" і „Хроніка". Ці заходи є продовженням антимарксистської кампанії президента Хуана Марії Бордаберрі, який минулого червня встановив в Уруґваю диктатуру. В останніх виборах, які відбулися в 1971-му році, Комуністична партія Уруґваю, яка проіснувала 50 років, була чільним складником лівої коаліції, що виступала проти перевибору президента Бордаберрі. Крім Комуністичної партії, поза законом були проголошені також Соціялістична партія, Студентська Робітнича Партія Опору та кілька лівих студентських організацій.

Олександер Брик

ПОКИ ЩЕ НЕ ЗАПІЗНО...

Щораз більше чуємо і читаємо в пресі про жахливі вчинки всіляких бадитів-посіпак. Згадати б лише кілька. В Ню Йорку два тринадцятилітні хлопчиська на даху багатоповерхового будинку знасилували 9-тилітнє дівчатко і скинули його з даху на цементове подвір'я, — дівчинка була вбита. Хлопців поліція заарештувала, але тому, що вони неповнолітні, їхніх імен не названо. В південній частині Бостону, де більша частина населення / негри, 6 хлопчаків напали на білу жінку, облили її бензиною, яку вона несла до свого авта, запалили, а самі втекли. Жінка від попечень померла.

Подібний випадок трапився в Маямі — чотири п'ятнадцятилітні хлопці облили бензиною двох бродяг і також їх запалили — один від попарень помер. Останні способи скритовбивств поліція вияснює тим, що недавно по телевізії показувано популярний фільм, в якому власне так спалено людину і це дало думку злочинним хлопчакам випробувати такий спосіб.

У Вашингтоні два хлопці-підлітки напали на сенатора Вілляма Проксмаєра, коли він ішов з праці додому. Вимагали грошей, коли він відмовився дати, вони його побили. Також вистрілом револьвера був тяжко ранений сенатор Стівенс, наслідком чого сім місяців не міг бути в Сенаті.

Старший, 65-літній чоловік сидів на березі річки і ловив рибу. Біля сорока хлопчаків почали на нього кидати камінням і так закидали, що він там і помер.

Такі випадки зворушують людей навіть без сумління...

В журналі „Таблет" свого часу адмірал Риковер (винахідник атомового підводного судна) в розпачі писав: „Америка збирає свої плоди нищення традиційного навчання експериментальною філософією Дюї - Кілпатрика".

Початок морального і духового занепаду людства сягає ще початків теперішнього століття. Експериментальну філософію освіти Дюї вперше започатковано в 1900 р. в школі в Чикаґо. Полягала вона в повній свободі учнів і в легкій, „образковій" системі навчання. Протягом чотирьох років діти нічого не навчилися, цілковито розпустилися і Дюї був приневолений в 1904 р. свою школу закрити, а сам перейшов в Учительський Коледж при Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Тут він знайшов пригожий ґрунт для своєї руїнницької філософії і досягнув того, що 40 відс. педагогів Колюмбійського університету стали сторонниками ідеї „прогресивного навчання", яка відкидала всі закони Божі, всі засади моралі, і зводила людину до звичайної біологічної істоти.

Розалія Гордон, автор голосної в 1950-их роках книжки: „Що сталося з нашими школами", про теорію „прогресивного навчання" висловилася так: „Колективізм", а не індивідуалізм є зародком зла, яке вселяє прогресивна освіта в розум і серця наших діточок". Не дивлячись на тривожні сиґнали Р. Гордон, теорія Дюї поширювалася, а він в 1950 р. досягнув вершка своєї злowісної кар'єри, ставши директором „Національної Ліґи Індустріяльної Демократії".

Це його становище дало змогу закріпити навчання цієї методи в Колюмбійському університеті, де він мав також велику підтримку деяких професорів, як Дж. Каунтсона і Г. Ротта. Ці два професори старалися увести в життя ідею „колективізму". Д. Каунтс, з великою допомогою фонду „Карнеґі", видав 17-томову працю, де широко вияснив теорію „ідеї колективного соціялізму". Американська Історична Асоціяція одобрила цю збочену працю і рекомендувала її для розповсюдження по всіх школах.

Національна Виховавча Асоціяція ЗСА під впливом Дюї приступила до виготовлення і видавання нових шкільних підручників. Американська історія в цих підручниках висвітлена як „клясова боротьба багатих з бідними". По сьогоднішній день діти в школах Америки, з допомогою таких підручників, просякають від самих початків духом марксизму.

В 1969 році затверджено „Радою про полові інформації і полове навчання дітей„ т. зв. „Програму К-12" і введено в початкові школи навчання про полові зносини, наслідки запліднення, охорону перед заплідненням і т. п.

Конґресмен Джеймс Ютт, республіканець з Каліфорнії, розслідив працю цієї „Ради" (заснованої 1964 р.) і довідався, що її скарбник д-р Айзендора Рубін, переконана комуністка і видавець порнографічного журналу „Сексологія".

В 1962 р. (Зведення Конґресу 1962, ст. 21831 - 2) виявлено, що 11.000 вчителів Нюйоркського стейту є членами Комуністичної партії ЗСА, а в Союзі Учителів ЗСА 25 відсотків професорів були комуністами. Це в 1962 році. Тепер це число значно зросло.

Усунення з американських шкіл молитви і Божого Закону замінено навчанням семилітніх дітей.. про полові зносини! Яка ціль судді Верена, що виніс таку постанову? Хіба ж молитва в школах і Закон Божий шкодять навчанню учнів? Комусь на користь, щоб ще в початкових школах сіяти зерно розпусти. розґардіяшу, розбрату; але молоді і суспільству це приносить величезну шкоду.

Поки ще не запізно, велику ролю в збереженні усіх надбань нашої культури, може відіграти християнство, а в тому і наші Церкви. Треба діяти, поки ще не запізно.

КОНЦЕРТ ДЛЯ НТШ

Найважливішим завданням українців поза межами батьківщини — це поширювання правди про Україну. Наші наукові установи повинні зайняти в цій акції провідне місце. Але для успішного переведення такої акції їм потрібно фінансової допомоги з боку нашого громадянства. Відомо, що наука та мистецтво розвиває свою діяльність в ЗСА, за деякими винятками, тільки за допомогою субсидій приватних осіб чи фундацій.

Тому українські мистці під протекторатом Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій в Ню Йорку влаштовують 9 грудня у Фешин Інституті при 24-ій вулиці Ювілейний Концерт з нагоди 100-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка, щоб не тільки відзначити річницю найстаршої нашої наукової інституції, але прийти їй з моральною та матеріяльною допомогою.

Щоб перевидати джерельні праці з різних ділянок української науки, перекласти їх на англійську мову, щоб заповнити полиці американських бібліотек найважливішими українськими науковими працями — треба на те фінансової допомоги. Ніхто інший, лише ми самі зможемо допомогти цій справі!

Американські науковці, за малими винятками, не мають можливости користуватися українськими джерелами в українській мові. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб в англомовних енциклопедіях, довідкових книжках або навіть у шкільних підручниках інформації про Україну були подані в об'єктивному насвітленню.

Тому Ювілейний Концерт з нагоди 100-ліття НТШ — це не звичайна собі, буденна імпреза. Українська громада повинна виявити зрозуміння і вагу для проробленої праці НТШ та його великого значення в поширюванні правди про Україну та прийти йому з всебічною підтримкою для здійснення великих задумів.

В концерті візьмуть участь відомі наші мистці: сопрано Марія Лисогір (Міська Опера в Ню Йорку), бас-баритон Андрій Добрянський (Метрополітальна Опера в Ню Йорку), Ігор Соневицький (акомпаньятор), молода піяністка Юліяна Осінчук, Христина Сливоцька (Студія Мистецького Слова під кер. Л. Крушельницької) та мішаний хор „Думка" під диригентурою д-ра І. Соневицького. Святочне слово виголосить проф. д-р Василь Ленцик.

Тож заохочуємо та закликаємо все українське громадянство до масової участи в цьому Ювілейному Концерті. іко

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „НЕДОЛІКИ" ДРУГОГО СКВУ

В передовій статті п. н. „Чотири виміри Другого СКВУ", „Свобода" (ч. 204 з 8 листопада 1973) пише, м. ін., таке: „На Конгресі був приявний Президент УНР в екзилі, були голови Проводу Організації Українських Націоналістів і Проводу Українських Націоналістів та інші провідні особистості нашого життя поза СКВУ, але їх майже ігноровано під час конгресових імпрез".

Шкода, що редакція „Свободи" не назвала по-іменно, або не зідентифікувала тих „інших провідних особистостей нашого життя поза СКВУ". Вирізняючи президента УНР в екзилі і голів Проводів ОУН, треба було згадати й інших політичних діячів. Треба було згадати і наших науковців (проф. Кубійович, проф. Янів і ін.). „А вже найбільшим недоліком", читаємо далі в „Свободі", „була справа вибору нового Секретаріяту". Шкода, що „Свобода" не назвала також по-іменно ту особу, чи ту організацію, яка спричинила цей недолік. Українська громада повинна знати й обов'язком „Свободи" було сказати повну правду, а не збути цей „недолік" тільки висловом жалю.

Очевидно, що в цьому випадку Другий СКВУ прогрішився. Але це вже наша давня традиція: гнути спину перед чужим і бити по голові великих своїх людей.

Але, мабуть, так не сталося з нашим політичним світом. Після прочитання згаданої статті в „Свободі", я — хоч був особисто на Другому СКВУ і знав багато закулісових справ — завдав собі труду, щоб перевірити справу „ігнорування" нашого політичного світу. І я довідався таке:

Президія Секретаріяту СКВУ з Лондону (Англія) запросила формально всіх лідерів політичних партій бути почесними гостями Другого СКВУ.

Президія Секретаріяту СКВУ просила, щоб представники українського політичного світу, а саме: М. А. Лівицький, О. Штуль, Я. Стецько, М. Гарзінський і о. д-р І. Гриньох виголосили короткі промови. Проти цього запротестували пп. М. А. Лівицький і Я. Стецько, мовляв, вони не будуть говорити, якщо буде говорити о. д-р І. Гриньох від імени ЗЧ УГВР і партії Конгресу Української Політичної Думки.

Президія Секретаріяту СКВУ в Лондоні запропонувала, щоб у світлі такої постави названих, всі політичні чинники підписали один документ - декларацію з засудженням поневолення України Москвою. М. А. Лівицький і Я. Стецько і цю пропозицію відкинули.

З огляду на те, що до часу скликання Другого СКВУ цієї справи не полагоджено, Секретаріят СКВУ доручив пп. И. Лисоророві і М. Волюкові переговорити з лідерами політичних партій і прохати їх згодитися на короткі п'ятьхвилинні привіти. Тут, мабуть, дійшло до

(Закінчення на стор. 3-ій)

К. Крупський

ФАКТИ ДЛЯ ПЕРЕСТОРОГИ

(4)

В червні 1935 р. Зорґе знову через Ню Йорк, під іменем австрійця, прибув до Москви, щоб особисто здати звіт з діяльности. Тепер місце Берзіна займав ґенерал Урицький, якому Зорґе доставив купу мікрофільмів та цінних звідомлень. Один звіт включав розташування та структуру японської армії. Зорґе обіцяв Урицькому виконати свою місію згідно з дорученням, але він зажадав кращого радіоператора, бо Бернгардт виявився занадто обережним і зволікав з деякими дорученнями.

Бернгардта замінили добрим спецом в цій ділянці Максом Клявзеном, досвідченим шпигуном в Шанхаю. В той час Клявзен був в неласці за непослух і працював в „Надволжанській Німецькій Республіці", в тракторній станиці.

В короткому часі Клявзен був в Токіо і прегарно вив'язувався з обов'язку. Він сконструював такий радіовисильний апарат, який можна було скласти за десять хвилин, надати зашифровані англійською мовою звідомлення до Москви, а за п'ять хвилин знову розібрати та вкласти до течки, щоб в міру потреби продовжувати свої рапорти з іншого місця, щоб японська контррозвідка не могла впасти на слід.

Тогочасна Японія була дуже важким тереном для чужої розвідки. Наприклад, готелева і залізнича обслуга повинні були зголошувати на поліцію запідозрені багажі подорожних і т. п. Члени совєтської шпигунської чвірки декілька разів ледви не попали в руки поліції з матеріялом, за який грозила кара смерти: пачковані радіопарати, мікрофільми і т. п. Ті матеріяли зовсім не потребували додаткових доказів обвинувачення. Однак шпигунській чвірці все якось щастило вийти з найбільш критичної ситуації і ще з більшим успіхом продовжувати шпигунську роботу.

Своєю магнетичною особистістю Зорґе притягав людей, які не знали того, що він використовує їх у своєму шпигунстві для Совєтського Союзу. Напр., японець Озакі Готсумі, якого познайомила з Зорґе американська журналістка місс Смедлі ще в Китаю. Готсумі, що був інтелектуалістом – і д еалістом, притягав інтелект Зорґе і коли Готсумі дістався на високе урядове становище, то розмови з тим японцем давали для Зорґе цінний матеріял, за який Москва була дуже вдячна.

В 1936 р. та чвірка на чолі із Зорґе працювала повною парою. Інформації, які Москва одержувала, були великої ваги. Ті інформації спритно передавав Москві радіооператор Клявзен. Крім цього Зорґе послугувався кур'єрами в Шанхаю і Гонг Конгу. Вони передавали фільми, готівку та інші матеріяли.

Москва передавала інструкції через радіо, зашифровуючи їх у програмах, як приміром, розмови про мистецтво, у музичні програми і т. д.

В червні 1938 р. утік до Японії совєтський ґенерал ГПУ. Він покинув армію і перейшов до Манджурії та віддав себе японській Квантунґській армії. Ґенерал Люшков приніс японцям надзвичайно важливі дані про совєтську мілітарну силу на Далекому Сході. Японці передали ті інформації майорові Шоль, який був асистентом німецького військового аташе. Склалось так, що Шоль і Зорґе в часі Першої світової війни служили в тій самій військовій частині і тому Шоль вірив Зорґе беззастережно. Він сказав Зорґе про ту втечу, а також і те, що японська амбасада просила Берлін вислати спеціяліста для переслухання ґенерала Люшкова, який тепер був для японців золотою копальнею інформацій.

Люшков приніс новинку про деморалізацію в совєтській армії з приводу чистки таких військових командантів, як маршал Тухачевський. Люшков твердив, що як японці заатакують Сибір то совєтська армія розпадеться. Він подав в подробицях число совєтських дивізій, виставлених проти Японії і подав подібні інформації про совєтські сили в Україні.

Зорґе негайно подав Москві всі відомості про зізнання Люшкова. Завдяки тому Москва знала погляди високих японських військовиків про силу совєтських сил на Сибірі.

Коли адмірал Канаріс і полковник Ґрайлінґ прибули до Токіо, щоб переслухати Люшкова, Зорґе зараз повідомив про це Москву, яка репетувала „Роби все можливе, щоб дістати копію зізнання Люшкова".

Спосіб одержання тої копії був зовсім простий: Зорґе позичив у Шоля той 100-сторінковий документ, в якому були всі подробиці зізнання, пішов до своєї кімнати, таки в амбасаді, витяг „Ляйку", сфотографував цілий документ і негайно віділсав кур'єром до Москви.

Крім цього Зорґе переконав німецьку амбасаду в тому, що зізнання Люшкова не треба брати поважно, бо їх треба трактувати так, як зізнання тих німців, що повтікали від Гітлера і тепер твердять про упадок Берліна. Через японців Озакі і Міяґі, з яких один займав високе становище в уряді, де схрещувались військові справи, Зорґе знав, що японці не мають заміру атакувати Совєтський Союз. Він сказав Москві, що японський напад в околиці села Номонган, який скоро поширився в бій вздовж границі Манджуко і Зовнішньої Монголії, треба вважати тільки за спробу японських військовиків випробувати нову зброю. В такому сенсі Зорґе заспокоював Москву, коли з неї наспіла алярмуюча радіограма із запитом, чи це має означати правдиву війну з Японією, чого Москва тоді дуже боялася.

Шпигунська робота Зорґе була тією тайною зброєю, якою Москва і нині користується на широку скалю, що видно з дальших розділів книжки.

(Закінчення буде)

В Ню Йорку відзначено 100-річчя гетьмана Скоропадського і 55-річчя гетьманської держави

Ню Йорк (В. Л.) — Український Громадський Комітет Організацій міста Ню Йорку, що його очолював інж. Ю. Гончаренко та до якого входили, крім нього, ще 18 інших членів, зорганізував в неділю, 2-го грудня, в залі Стайвесон Гай скул святочну академію для відзначення 55-річчя відновлення української гетьманської держави і 100-річчя з дня народження Гетьмана Павла Скоропадського.

Свято розпочалось апелем молоді СУМА Осередку ім. ген. хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку з участю декількох старших комбатантів та відіграння американського національного гимну, після чого інж. Юрій Гончаренко від імені Комітету формально відкрив академію. Відомий хор „Жайворонки" Осередку СУМА в Ню Йорку під диригентурою інж. Романа Степаняка відспівав: „Живи Україно" — слова О. Олеся, муз. М. Гайворонського, і „Виростеш ти сину" — слова В. Симоненка, муз. оформлення Р. Степаняка. Солісти в хорі: Бригіта Заяць і Марта Степаняк-Кокольська. Святочне слово виголосив відомий діяч гетьманського руху проф. Микола Гадзінський, який накреслив події, що проходили в перед-революційних і революційних часах в Україні і ролю в цих подіях Гетьмана Павла Скоропадського і його помічників.

Тенор Б. Чаплинський відспівав: „Зелені гори", Володимира Стопа Валторовича і „Ой, поля, ви поля" — В. Барвінського, при акомпаніяменті маестра Роланда Фіорі. Хор „Жайворонки" виконав ще пісні: „На світанку" — слова М. Ткача, муз. О. Білаша, „Черемош" — слова і мелодія Д. Юрків, муз. оформлення Р. Степаняка і „Доріжка" — слова М. Масло, мел. Б. Весоловський, муз. оформлення Р. Степаняка.

Після перерви Б. Чаплинський додатково проспівав ще „Минали літа молодії" — Ост. Нижанківського і „Гетьмани, гетьмани" — М. Лисенка, а хор „Жайворонки" — „Ось день війни" — слова І. Колесник, муз. Федорів, форт. доспрій Т. Левицького, „Марш синьої дивізії" — слова і муз. Р. Степаняка, „Вперед" — пісня УПА, муз. оформлення Р. Степаняка. На закінчення свята Слисавета Сидор-Чарторийська і маестро Роман Степаняк з участю хору „Жайворонки" вивели сценічну репетицію І. Франка „Великі роковини". Відспіванням українського національного гимну закінчено це свято.

Концерт української симфонічної музики в Мюнхені

У рамках серії публічних вечірніх доповідів, влаштованих під час літнього семестру УВУ в Мюнхені, відбулася 22-го серпня ц. р. цікава імпреза під назвою „Концерт Української Симфонічної Музики".

У вступній доповіді відома українська піяністка і викладач УВУ, Люба Жук, подала кілька загальних думок про значення української музики в історії української культури, накреслила розвиток української симфонічної музики протягом XX століття і представила коротку аналізу творів, які творили програму вечора. Всі ці твори, записані на магнітофонну стрічку, виконали симфонічні оркестри Київського радіо та Львівської філгармонії, під керівництвом українських диригентів і з участю українських солістів. Програма складалася з таких творів: Симфонічна сюїта „Веснянки" (1924) Михайла Вериківського, Увертюра на чотири українські народні теми (1927) Бориса Лятошинського, Друга симфонія (1927), друга редакція 1946) Лева Ревуцького, Молодіжна сюїта (1961) Андрія Штогаренка, Концерт для фортепіяну і оркестри (1955) Станислава Людкевича і Гуцульська симфонієтта (1965) Мирослава Скорика.

У заключному слові ректор УВУ, проф. Володимир Янів підкреслив велике значення цього роду імпрез і подякував прелегентці Любі Жук за те, що вона дала Мюнхенській публіці рідкісну нагоду почути ряд українських симфонічних творів великої форми у високомистецькому виконанні українських музик.

Н. Н.

86-ий Відділ СУА в Нюарку влаштував показ моди

Мода, як твердять її французькі творці, — це єдина цілість і тисяча деталей. А секрет елегантности саме полягає в цій „тисячці дрібниць". Елегантність це те, що ніколи не виходить з моди. Доказом цього була ця імпреза, що її влаштував 86-ий Відділ СУА, 3-го листопада ц. р., в приміщенні українського ресторану „Несторс" в Літл Фолс, поблизу Нюарку. Тут відбувся показ моди получений з обідом, що в ньому взяли участь понад 100 осіб, в більшості членки 86-го Відділу і сусідніх Відділів СУА. Імпрезу, відкрила голова 86-го Відділу п-і М. Граб українською і англійською мовами, передаючи приємну атмосферу усім присутнім під знаком якої пройшов цей показ моди.

Учасниці з цікавістю слідкували за новинами в одязі, що його демонстрували професійні модельки з крамниць моди „А ля Карте фешен оф Лівінгстон", та капелюхи із склепу „Бі-Бі" з Савт Оренджу, Ню Джерзі. Гості знайомилися з шиковними кроями, синтетичними матеріялами і взагалі з новими модами, що будуть актуальні в біжучому і наступному — роках. Дві щасливі пані: Оксана Воронка з 18-го Відділу СУА в Пассейку і Анна Седляк з Юньйон, Н. Дж., виграли цінні „Сертифікати", що їх зафундував 86-ий Відділ СУА. Цим вдалим показом моди займався Комітет в складі пань: О. Стеранка, Л. Цяпка, Л. Гайдучок і Н. Клапіщак, який вклав багато труду і цим заслужив собі на признання за успіх - імпрези.

Анна Твардовська
(Прес. реф. 86-го Відділу)

Сенат відкинув проєкт виборчої реформи, схвалив межу державного довгу

Вашингтон. — У понеділок, 3-го грудня, Сенат схвалив нову межу державного довгу, але тільки після того, як від законопроєкту відлучено додаток, який пропонував, щоб президентські виборчі кампанії були фінансовані публічними фондами, а не приватними пожертвами. Протягом останніх кількох днів сенатори ліберального напряму безуспішно старалися припинити „філібастер" (безперервну дискусію), ведену деякими консервативними сенаторами, бо хотіли довести до остаточного голосування в справі нової межі державного довгу. Натомість деякі консервативні сенатори, під проводом демократичного сенатора з Алябами Джеймса Аллена, хотіли, щоб проєкт виборчої реформи був усунений. Остаточно перемогли консервативні законодавці. Ліберали були змушені погодитися на усунення цього додатку, бо інакше існувала загроза, що Уряд залишиться цілком без фінансів, бо закон, який встановляв попередню верхню межу державного довгу, перестав діяти минулої п'ятниці. Таким чином, межа довгу, яка виносила 465 більйонів долярів, тоді автоматично обнизилася до 400 більйонів, на 64.9 більйона нижче вже існуючих довжних зобов'язань Уряду. Без встановлення нової межі державного довгу настала б в Уряді фінансова криза. Щоб запобігти цьому, ліберальні сенатори мусіли погодитися на усунення додатку, який пропонував, щоб президентські виборчі кампанії були фінансовані публічними фондами. Нова верхня межа державного довгу виносить 475.7 більйона долярів, а термін актуальности цієї межі був продовжений до 30-го червня 1974-го року. Президент Ніксон підписав цей законопроєкт у понеділок вечером.

Прихильники відкиненого додатку, який пропонував реформу фінансування президентських виборчих кампаній ,твердили, що тільки тоді, коли ці кампанії будуть фінансовані публічними фондами, а не приватними пожертвами, можна буде оминути різні нелеґальні контрибуції. У зв'язку з Вотергейтською аферою стало відомо, що в 1972 році деякі великі корпорації, а також багаті особи, складали нелеґальні контрибуції на виборчу кампанію Республіканської партії, а також, хоч до меншої міри, на виборчу кампанію Демократичної партії.

Згідно з відкиненим Сенатом проєктом, 2 доляри з федерального податку кожного платника були б призначені на це публічне фінансування президентських виборчих кампаній. Кандидати двох головних американських партій одержали б від Уряду по 21 мільйон дол. на покриття коштів цих кампаній, але пожертви від приватних осіб і корпорацій були б заборонені. Натомість у правиборах, кожний кандидат міг би дістати від федерального уряду по 7 мільйонів долярів, залежно від суми, яку кандидат зібрав би від приватних жертводавців. Це значить, що коли б даний кандидат зібрав, наприклад, 2 мільйони від своїх прихильників (але тільки дуже малу суму від кожного), то від Уряду одержав би 2 мільйони. Ця фінансова допомога для кандидатів у правиборах була б призначена тільки для тих кандидатів, які з приватних джерел вже зібрали б 100,000 дол., або більше.

Хоч минулого понеділка цей проєкт був відкинений Сенатом, то два чільні сенатори, а саме лідер Демократичної більшости Майк Менсфілд і лідер республіканської меншости Гю Скат, заявили, що незабаром, правдоподібно на початку 1974-го року, Сенат розглядатиме подібний законопроєкт. Менсфілд і Скат твердили, що тоді цей законопроєкт буде напевно схвалений.

УЛЯНА ЛЮБОВИЧ ТА ІВАННА ЯЗИЧИНСЬКА В ТРОЙ, Н. Й.

Цієї неділі, 9-го грудня, редакторка журналу СУА „Наше Життя" та авторка нарисів з пережитого: „Розкажу Вам про Казахстан" Уляна Любович виступить на спільній програмі з відомою нашою гумористкою Іванною Климовською-Язичинською в Трой, Н. Й. в Українському Домі при 391 Друга вул. В програму вечора, який розпічнеться о год. 5.00 по пол., входить авторське читання нарисів У. Любович та мистецьке читання гуморесок їх авторкою І. Язичинською. Музичні точки програми виповнять сольоспіви місцевих мистецьких сил Анни Базар та Марії Зонич в супроводі Галі Мацюк та Миколи Базара. Після програми є запланована зустріч наших письменниць з учасниками вечора при солодкім і чаю. Організаторами програми є Жіночий хор Олбанської Округи та Гурток Любителів Мистецтва, який забезпечив фінансову допомогу цій програмі від американської організації „Поети й Письменники, Інк."

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2 вул.

З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що тут, у приміщенні цього ж Клюбу, під патронатом Українського Музичного Іституту Америки і Літературно-Мистецького Клюбу, у п'ятницю 7-го грудня ц. р. о год. 7.30 вечора, відбудеться фортепіяновий дипломовий речиталь Зірки Стебельської, учениці проф. Таїси Богданської. У програмі твори: Баха, Бетговена, Шопена, Ліста, Дебюсі, Лисенка, Жука, Кос-Анатольського.

Допоміжний спосіб русифікації — мішані подружжя

Совєтські провідні чинники переконались, що у творенні т. зв. „радянського народу" допоміжним засобом можуть стати мішані подружжя. Тому в останньому часі уряд сприяє і всіляко піддержує такі подружжя у свідомості, що у таких мішаних зв'язках перестає діяти національний чинник і затираються національні різниці. Наприклад, в останньому переписі населення в СССР виказано, що на кожних 1000 родин є 100 мішаних подруж. Це в загальному, бо в деяких республіках, цей відсоток багато вищий, а саме: Україна на 1000 — 150, в Литві — 158, в Молдавії — 135, в Казахстані — 244. В Києві, де в 1972 році зареєстровано 10.102 шлюбів, 4.000 з них були мішані подружжя. Найбільший відсоток мішаних подруж відмотовано на т. зв. цілинних землях в Казахстані і на Сибірі, де в останньому часі будуються цілі міста. Для цієї цілі існують окремі статистичні бюра, що займаються студіями розподілу населення в СССР. Це за їх вказівкою час від часу відправляються, ніби „добровільно", цілі транспорти української молоді з України в Казахстан чи в інші віддалені „республіки".

Про „недоліки" Другого СКВУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

певної згоди, хоч пізніше през. М. А. Лівицький і п. Я. Стецько говорили поверх 20 хвилин кожний і тим самим унеможливили виступ з привітами іншим політичним лідерам.

Всі провідники політичних партій були запрошені до головного стола на бенкеті. З цього запрошення не всі скористали; Олег Штуль і д-р О. Яворський повідомили наперед, що вони не будуть на бенкеті; Я. Стецько не повідомив, що не прийде і не прийшов, а М. А. Лівицький прийшов до залі гостей головного стола (коктейл), потім відмовився сісти за головний стіл і відійшов.

У світлі цих фактів треба ствердити, що не Президія Секретаріяту СКВУ, але деякі наші політичні лідери-провідники довели до їх мнимого ігнорування організаторами і керівниками Другого СКВУ. В додатку, виступи М. А. Лівицького і Я. Стецька на фестивалі, в присутності тисячної молоді, мали полемічний характер з вістрям, спрямованим проти інших політичних партій або їх лідерів. Цим нарушено гостинність господарів і доведено до неприємних ускладнень на Другому СКВУ і, мабуть, залишено не найкраще враження в присутніх про наш „політичний сектор".

Денис Квітковський
Детройт

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Знайомими і Приятелями, що в неділю, 2-го грудня 1973 р. упокоїлася в Бозі наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ЕМІЛІЯ УГОРЧАК з дому МЕЛЬНИК

нар. 1887 р. в Коломиї, Україна, вдова по бл. п. Михайлові, кол. заступникові гол. предс. УНСоюзу в рр. 1925-29, сестра бл. п. братів: Івана, Миколи і Йосифа та бл. п. сестер: Марії Шварської, Юлії Росел та Каролини Стеци.

Тіло Покійної спочиває в похоронному заведенні Mc Laughlin Funeral Home, 625 Pavonia Ave., Jersey City, N.J. (Години відвідувань — 2-5 і 7-10 веч.).

ПОХОРОН в четвер, 6-го грудня 1973 р. о год. 8-ій ранку з того ж похоронного заведення до костела Lady of Czenstochowa і о год. 9-ій ранку на цвинтар Кальварія в Long Island, N.Y.

В глибокому смутку:

сини: ЙОСИФ і ЕМІЛЬ з родинами
донька ОЛЬГА СИБІЙ з родиною
7 внуків і 9 правнуків

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. інж. Мирона Букоємського

на „ЦЕРКВУ в ПОТРЕБІ" склали:

Д-р Ю. М. Сай	$50.00	А. І. Сольчаники	$20.00
М. Букоємський	20.00	Ю. І. Хухри	20.00
М. І. Морози	20.00	Р. І. Бобяки	15.00
М. Ю. Галущинські	20.00	В. О. Труші	10.00
В. Г. Гірняки	20.00	М. Абрамюк	5.00
Н. О. Гірняки	20.00	Я. Салик	5.00
М. Л. Чолгани	20.00	О. Лень	5.00

Разом $250.00

які переслано на руки Кардинала Блаженнішого Архипастиря Кир Йосифа Першого.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Найдорожчої МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

НАТАЛІЇ ПИЛИПЕНКО (КОМІЛЕВСЬКОЇ)

в неділю, 9-го грудня 1973 р., о год. 12:30 по пол.

буде відправлена

ПАНАХИДА

в Українській Православній Церкві СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ 160 Вест 82-га вулиця.

Найсердечніша подяка Всім, хто пом'яне Покійну в своїх молитвах.

РОДИНА

В глибокому смутку повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 20-го листопада 1973 р. померла несподівано в Празі, на 81-му році життя

ПЛАТОНІДА ІВАНІВНА ЩУРОВСЬКА-РОССІНЕВИЧ

колишня субдиригентка Української Республіканської Капелі О. Кошиця, професор Празької Державної Музичної Консерваторії, професор Музичного Відділу Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі та диригент багатьох хорів у Празі й Подєбрадах.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 24-го листопада ц. р. в крематорії у Празі — Страшницях. Урна з попелом Покійної буде перевезена на Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Від імені друзів Покійної:

Проф. ЛЕОН ЛУКАСЕВИЧ
Інж. ТАРАС ЛЕВИЦЬКИЙ
Арх. АРТЕМІЙ КОРНИЙЧУК

У Південному В'єтнамі погіршується ситуація

Сайґон. — Хоч від підписання замирення вже проминуло чимало часу, у Південному В'єтнамі не заіснував справжній мир. Останньо ситуація погіршилася у зв'язку з цим, що комуністичні повстанці захопили під свою контролю декілька військових південнов'єтнамських пунктів, головно здовж в'єтнамсько-камбоджського кордону. Щоб відзискати втрачені позиції, південнов'єтнамські частини розпочали в цьому районі наступ на комуністів, використовуючи танки і літаки. Комуністи в районі в'єтнамсько-камбоджського кордону діють силою однієї дивізії, маючи до своєї диспозиції танки. Великий удар завдали комуністичні партизани Південному В'єтнамові, заатакувавши з допомогою ракет базу з пальним недалеко Сайґону. У висліді нападу південні в'єтнамці втратили понад одну третю всіх своїх запасів пального. У висліді такого стану уряд мусів зарядити закриття ґазолінових стацій в Сайґоні. Криза з пальним у Південному В'єтнамі може мати неґативний вплив на стан з пальним в ЗСА, бо згідно з оборонним американсько-в'єтнамським договором американський Уряд має забезпечувати Південний В'єтнам пальним.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1973 р.

PHOENIXVILLE, Pa. Річні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 321 Відд. о год. 1-ій по пол. в церковній залі. На порядку: Контрольна Ком. здасть звід з річної праці та буде вибір нової Управи на 1974 р. Проситься чл. прибути. — И. Фуґа, предс., Д. Чук, секр.

СУБОТА, 15-го ГРУДНЯ 1973 р.

ЕМБРІДЖ, Па. Річні збори Братства св. Василія 161-ий Відд. о год. 8-ій веч. в домі Відділу, 600 Гленвуд Аве. На порядку: звіти урядовців та вибір нової Управи. Вибір делегатів відбудеться на чергових місячни зборах в січні 1974 р. — А. Джула, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ГРУДНЯ 1973 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд., о год. 2-ій по пол. у Вінярського, 482 Мейн вулиці. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — Ів. Вурний, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори 219-го Відд. о год. 11:30 ранку в 7th Day Adventist Church, Norman Road & Irvington Ave. На порядку: вибір Управи на 1974 р. та делегатів на Конвенцію УНСоюзу. Проситься чл. прибути. — Марія Юров, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 15-го грудня 1973 року

Приймається оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ
за новим стилем до 15-го ГРУДНЯ 1973 року
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1973 року
При замовленні, прошу зазначувати на котрі свята. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скоріше надішлють свої замовлення.

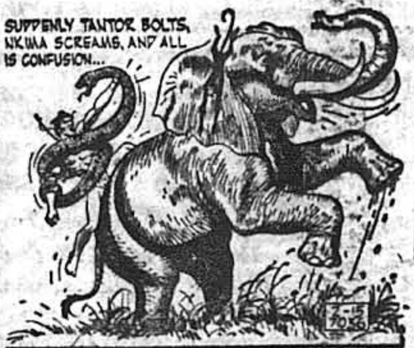
Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 7036. Боа конструктор атакує

12-футовий боа констриктор, спроможний розчавити людину, повзе тихо до Тарзана . . .

Відтак блискавичним рухом звиває своє слизьке й покрите лускою тіло довкруги нього!

Раптом Тантор стає на дибки, Нкіма верещить. — Настає тотальне замішання..